

покращенню конкурентоздатності туристичного продукту регіону на внутрішньому та міжнародному туристичному ринках.

Список використаних джерел:

1. Левицький О. І. Садиби сільського зеленого туризму як об'єкти зайнятості населення в Івано-Франківській області. *Науковий вісник Чернівецького університету. Географія*. 2013. Вип. 672-673. С. 133-136. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvchnu_2013_672-673_32 (дата звернення: 16.04.2020).
2. Стратегія розвитку Івано-Франківської області на 2021-2027 роки. Івано-Франківськ, 2020. URL: <https://orada.if.ua/wp-content> (дата звернення: 16.04.2020).
3. Стратегія розвитку Івано-Франківської області на період до 2020 року. Івано-Франківськ, 2014. URL: http://www.if.gov.ua/files/SP_IF_oblast_4.pdf (дата звернення: 16.04.2020).
4. Степанов В. Ю. Сільський зелений туризм в Україні: проблеми та перспективи. *Актуальні проблеми державного управління*. 2018. № 1 (53). URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/apdu/2018-1/doc/3/02.pdf> (дата звернення: 16.04.2020).

УДК 338.48

РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ТУРИЗМУ В ЕКОНОМІЦІ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Топольницька Т. Б., Скворонська В. В.

*Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
e-mail: rtcb@ukr.net*

Сьогодні туризм є однією з найдинамічніших галузей сфери послуг. У багатьох країнах світу вона займає важливе місце в економіці, відіграє значну роль у формуванні ВВП, створенні додаткових робочих місць і забезпеченні зайнятості населення, активізації зовнішньоторгівельного балансу. Туризм впливає на такі ключові галузі економіки як транспорт і зв'язок, будівництво, сільське господарство, виробництво товарів народного споживання тощо. Зрештою, він виступає своєрідним каталізатором соціально-економічного розвитку регіону.

Регіони України володіють багатим рекреаційно-туристичним потенціалом, який при ефективному використанні здатний не лише привести до відродження туристично-рекреаційних комплексів, а й дати поштовх для розвитку всієї вітчизняної економіки. Туристична галузь традиційно відігравала важливу роль у господарському комплексі Івано-Франківської області. Вже кілька років поспіль туристично-рекреаційна галузь проголошується стратегічним напрямом розвитку економіки Івано-

Франківщини і є важливим чинником стабільного й динамічного збільшення надходжень до бюджету, істотного позитивного впливу на стан справ у багатьох галузях економіки.

Основною рушійною силою розвитку туризму залишаються економічні вигоди, які він надає. Туризм стимулює розвиток елементів інфраструктури – готелів, ресторанів, підприємств торгівлі тощо. Так, за період з 2014 по 2018 рр. в Івано-Франківській області кількість колективних закладів розміщення зростає з 243 до 274, або на 13 %, зокрема кількість готелів – з 212 до 244, або на 15 % [1].

Також вплив туризму на економічний розвиток проявляється у підвищенні ділової активності та розширенні виробництва товарів і послуг у результаті збільшення платоспроможного попиту за рахунок іноземних та місцевих екскурсантів. Тому Івано-Франківщина вже кілька років поспіль посідає лідерські позиції серед регіонів України за показником доходу суб'єктів туристичної діяльності області від надання туристичних послуг. За період 2014-2018 рр. вдалося досягти зростання кількості туристів і екскурсантів з 1,6 до 2,2 млн осіб та відповідно збільшення туристичного збору – з 0,9 до 3,7 млн грн [1].

Особливе місце відводиться туризму у створенні робочих місць і розв'язанні проблеми зайнятості. Кількість робочих місць збільшується, не вимагаючи при цьому великих витрат. Туризм охоплює багато секторів економіки і цим ускладнює визначення точної оцінки кількості працівників, зайнятих у сфері туризму. Крім того, вирішення проблеми реальної оцінки ускладнюється ще й специфічним характером праці (сезонність, робота за сумісництвом, тимчасова робота тощо).

В області функціонують понад 500 туристично-рекреаційних закладів на 20 тис. місць, послуги розміщення також надають близько 800 садиб сільського зеленого туризму. Зареєстровано понад 200 суб'єктів туристичної діяльності, з них 36 мають туроператорську ліцензію. Працює 9 туристично-інформаційних центрів [1]. У місті Івано-Франківськ зосереджено 55% від загальної кількості суб'єктів туристичної діяльності області. Тут діє 55 суб'єктів туристичної діяльності, з яких 11 – туроператори, 43 – туристичні агентства й 1 фізична особа-підприємець, що займається виключно екскурсійною діяльністю [2].

Важливою особливістю Івано-Франківської області є її географічна близькість до Європейського Союзу. Позитивний вплив цього у тому, що відбувається дифузія тенденцій розвитку окремих видів туризму, залучення іноземних інвестицій, особливо в рамках програм щодо розвитку прикордонного й транскордонного співробітництва, а також відносно хороша доступність до міжнародних ринків для залучення до області іноземних туристів.

Негативний вплив географічної близькості розміщення проявляється у потужній конкуренції на ринку туристичних послуг, зменшенні попиту на

вітчизняні туристичні послуги та товари, що в порівнянні з іноземними зразками мають нижчу якість та конкурентоспроможність. Основну конкуренцію Івано-Франківщині в галузі туризму становлять країни-сусіди, що входять до Карпатського Єврорегіону, а також країни, що спеціалізуються на окремих видах туризму, наприклад, гірськолижного відпочинку.

У 2019 році підписано Меморандум про співпрацю у рамках реалізації проєкту «Мале Карпатське коло» між обласними радами та облдержадміністраціями Львівської, Івано-Франківської, Закарпатської та Чернівецької областей, який передбачає будівництво дорожнього кільця завдовжки 100 км для об'єднання областей і гірськолижних курортів. Проблемним сьогодні на Івано-Франківщині є неефективне та нераціональне використання ресурсів, невідповідність рівня розвитку туристичної індустрії наявному потенціалу. Обсяги обслуговування не відповідають можливостям Івано-Франківщини, оскільки поступаються оптимальній розрахунковій кількості туристів, яку може прийняти область. Адже за науковими дослідженнями рекреаційна місткість Івано-Франківщини складає понад 2 млн осіб [3]. Тому стратегічні цілі щодо розвитку туристично-рекреаційної сфери області повинні бути скеровані на підвищення туристично-рекреаційного потенціалу регіону шляхом побудови ефективної системи маркетингу, розвиток туристичної інфраструктури шляхом залучення інвестиційних ресурсів, покращання наявної бази туристичних та оздоровчих об'єктів, залучення до туристичної індустрії приватних підприємців та фізичних осіб, розвиток нетрадиційних форм туризму, підвищення рівня екологічної безпеки тощо.

Підсумовуючи викладене вище, можна з впевненістю сказати, що у туристичній індустрії України особливе місце посідає Івано-Франківська область та належить до найбільш потенційно розвинених туристичних територій держави. Чимала база ресурсів та передумови розвитку галузі, що формують середовище туристичної інфраструктури, доводять, що проблема зосередження та розвитку туризму є однією з найбільш актуальних в економічному розвитку області.

Список використаних джерел:

1. Стратегія розвитку Івано-Франківської області на 2021-2027 роки. Івано-Франківськ, 2020. URL: <https://orada.if.ua/wp-content> (дата звернення: 17.04.2020).
2. Офіційний сайт Децентралізації України. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/12086> (дата звернення: 17.04.2020).
3. Стратегія розвитку Івано-Франківської області на період до 2020 року. Івано-Франківськ, 2014. URL: http://www.if.gov.ua/files/SP_IF_oblast_4.pdf (дата звернення: 17.04.2020).